

OBJEVNÉ PLAVBY

Objevování nových končin

Jako první se odvážili dalekých plaveb Portugalci. Už od počátku 15. století se pouštěli podél pobřeží Afriky dále k jihu, odkud přiváželi náklady zlata slonoviny, ale i černých otroků. V roce 1487 mořeplavec Bartolomeo Dias [bartolomeu dyjas] obeplul _____, kde ho zastihla prudká bouře. Proto Dias nazval tento mys Bouřlivý mys. Portugalský král jej však přejmenoval na _____, protože jeho obeplutí přineslo naději na obnovení obchodu s Indií. První, komu se obeplutím Afriky skutečně podařilo dostat do Indie, byl v roce 1498 Vasco de Gama [vašku]. Plavba trvala deset měsíců, tedy stejně dlouho jako školní rok. Nová cesta do Indie byla objevena, měla však dvě nevýhody: byla velmi dlouhá a velmi nebezpečná, protože u Mysu dobré naděje zuřily bouře velmi často.

Většina lidí byla v té době přesvědčena, že Země je plochá. Proto toho, kdo věřil, že je kulatá, existovala ještě jedna možnost, jak se dostat do Indie: vydat se na západ a dosáhnout vytoužené Indie z druhé strany. Touto cestou se pustil _____.

Dlouho se snažil získat pro svůj odvážný plán portugalského krále, ale ten si více sliboval od cesty kolem Afriky. Proto Kolumbus nabídl své služby královně Isabele Kastilské v sousedním Španělsku. Isabela vybavila Kolumba třemi loďmi a ten zhruba po dvouměsíční plavbě skutečně přistál u jakéhosi ostrova. Pojmenoval ho San Salvador

(španělsky Spasitel), a protože se domníval, že je skutečně v Indii, nazval jeho obyvatele Indiány. Ve skutečnosti to však byl jeden z Bahamských ostrovů v Karibském moři. Kolumbus byl však až do své smrti přesvědčen, že opravdu objevil novou cestu do Indie. První, kdo dospěl k názoru, že jde o dosud neznámý kontinent, byl další italský mořeplavec, Kolumbův současník [amerigo vespuči]. Po něm také „Nový svět“ získal své jméno – Amerika.

Čím dál více lidí v té době začalo věřit, že Země je kulatá. Důkaz přinesla výprava dalšího Fernãa de Magalhãese [fernaua magaljenše]. Pět lodí se vydalo v roce 1519 z Evropy na západ – a jen jedna zbyla se po třech letech vrátila z východu! Ostatní lodě ztroskotaly, námořníci zahynuli a při střetu s domorodci na Filipínách byl zabit i sám Magalhães. Nikdo však už nemohl o kulatosti Země pochybovat.

Důsledky objevných plaveb

Jako všechno nové měly i objevné plavby důsledky kladné i záporné.

Obrovský význam měly pro poznávání světa. Byly objeveny nové kontinenty a spolu s nimi nesčíslné druhy nových rostlin, zvířat, hmyzu apod. Evropané se seznámili s novými zemědělskými plodinami: bramborami, kukuřicí, boby, rajskými jablíčky, tabákem aj. I krocan nebo morče _____.

Evropané nakonec v Americe našli to, po čem tak

toužili – nové zdroje zlata a stříbra. Příliv drahých kovů do Evropy však také způsobil pokles jejich ceny, což mělo svoje důsledky, o nichž si budeme povídat na začátku oddílu Raný novověk. Státy, které se podílely na zámořských objevech (zpočátku hlavně Španělsko a Portugalsko, později i Francie a Anglie), zabíraly nové končiny, rozšiřovaly tak svoje území a postupně začaly bohatnout ze zámořského obchodu.

Jenže Evropané nepřicházeli do liduprázdných končin. Ve Střední a Jižní Americe existovaly v té době , které však na rozdíl od Evropanů neznaly střelné zbraně. Proto mohly i poměrně malé skupiny evropských (zejména španělských) dobyvatelů Indiány brutálně likvidovat. Španělům se skutečně podařilo říše Aztéků i Inků vyvrátit. Navíc do Ameriky (například chřipku), s nimiž tamní obyvatelstvo nepřišlo nikdy do styku, nemělo proti nim vypěstované obranné látky, a proto na ně umíralo. Dá se říci, že zatímco pro Evropany mělo objevení Ameriky většinou pozitivní důsledky, pro Ameriku nikoli.

Objevení Ameriky mělo také nepříznivý dopad na obyvatelstvo Afriky. Evropané totiž nutili Indiány dít v dolech a na plantážích, ale ti nebyli schopni tak těžkou práci vydržet. Proto byli do Ameriky z Afriky. Obchod s otroky připravil Afriku za několik set let o statisíce, možná miliony obyvatel. Většina z nich však do Ameriky nikdy nedoplula, protože nepřežila nelidské zacházení „lovců lidí“ přímo v Africe nebo na otrokářských lodích.